

Барномаи давлатии муқовимат ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030

1. МУҚАРРАТОИ УМУМӢ

1. Барномаи давлатии муқовимат ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030 (минбаъд - Барнома) бо мақсади амалӣ намудани чораҳои маҷмӯӣ ва саривақтии сиёсати ҳуқуқии ҷиноятӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон дар самти муқовимат ба ҷинояткорӣ таҳия шудааст.

2. Баланд бардоштани самаранокии тафтиш ва пешгирии ҷиноят дар шароити муосир аз мақомоти давлатӣ, аз ҷумла мақомоти ҳифзи ҳуқуқ на танҳо равона намудани тамоми қувва ва имкониятҳоро дар мубориза бо ҷинояткорӣ, балки такмили сохтор ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, таъмини муносибати бонизом ва маҷмӯӣ ҷиҳати пешгирии ҳуқуқвайронкуниҳо, ҷустуҷӯи шакл ва тарзҳои нави ғайримуқаррарии таъсиррасонӣ ба ҷинояткориро талаб менамояд.

2. МАҚСАД ВА ПРИНЦИПҲОИ БАРНОМА

3. Мақсади асосии Барнома паст намудани сатҳи ҷинояткорӣ дар мамлакат тавассути такмил додани фаъолияти сохтори давлатӣ ва ҷамъиятӣ оид ба огоҳуниҳои кирдори зиддиҳуқуқӣ, пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ҳамчунин бартараф намудани оқибатҳои манфии онҳо, ҷорӣ намудани навоарӣ, таҷрибаи пешқадам дар самти муқовимат ба кирдори ғайриҳуқуқӣ, баланд бардоштани сатҳи маърифати ҳуқуқӣ, таълим ва тарбияи ҳуқуқии шаҳрвандон, боварӣ ба мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва мақомоти идоракунии давлатӣ, таъмини ҳимояи ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, манфиатҳои ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз таъовузи ҷиноятӣ иборат мебошад. Самтҳои мубориза бо ҷиноятҳои хавфнокӣ муосир - терроризм, экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон, коррупсия, дигар ҷиноятҳои муташаккилона ва фаромиллӣ бо дар назар доштани тамоюлҳои муосири ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда шудаанд.

4. Барнома ба принципҳои қонуният, демократизм, ошкорбаёнӣ, афзалиятнокии ҳуқуқӣ шахс ба ҳимоя ва бехатарӣ, эътиром намудани манфиатҳои ҳаётан

муҳими шахсият, ҷамъият ва давлат, масъулияти тарафайни шахсият, ҷамъият ва давлат оид ба таъмини бехатарӣ, инсондӯстӣ ва адолати иҷтимоӣ, мустақкам кардани ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ташкилоти байналмилалӣ, ки муқовимат ба ҷинояткориро амалӣ менамоянд, баробарӣ ва ҳамкориҳои зич байни мақомоти давлатӣ, ки муқовимат бо ҷинояткориро амалӣ менамоянд, истифода аз дастовардҳо дар соҳаи илм ва технологияи нав ва бартарии амалисозии чораҳои пешгирикунанда дар самти муқовимат ба ҷинояткорӣ асос меёбад.

3. ВАЪДИ МУОСИРИ ҶИНОЯТКОРӢ ВА МУҚОВИМАТ БА ОН ДАР ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

5. Самти асосии таъмини амнияти шахс, ҷомеа ва давлат ин пурзӯр намудани нақши мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳамчун кафили амалишавии ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрванд, беҳтар намудани батанзимдарории ҳуқуқии пешгирии ҷинояткорӣ, аз ҷумла дар соҳаи иттилоот, коррупсия, терроризму экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон ва бартараф намудани сабабу шароитҳои ба ин гуна зуҳурот мусоидаткунанда, рушди ҳамкориҳои мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ҷомеаи шаҳрвандӣ, баланд бардоштани боварии шаҳрвандон нисбати мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва низоми судии Ҷумҳурии Тоҷикистон, самаранок ҷиҳз намудани ҳуқуқ ва манфиатҳои қонунии шаҳрвандон дар хориҷи кишвар ва таҳким бахшидани ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи таъмини амнияти миллии ба ҳисоб меравад.

6. Пешгирии ҷинояткорӣ дар шароити муосир яке аз омилҳои асосии таъмини субот ва оромӣ дар ҷомеа ба ҳисоб рафта, он ба таъмини ҳифзи ҳуқуқ манфиатҳои шаҳрвандон, баланд бардоштани фарҳанги ҳуқуқӣ ва тарбияи ҳуқуқии аҳоли бояд мусоидат намояд.

7. Бояд эътироф кард, ки нишондодҳои сифатии ҷинояткорӣ муосир мазмун ва шакли низоми таъмини амнияти ҷаҳониро тағйир дода, зарурати ташкили самти ягона дар муқовимат ба таҳдидҳои муосир нисбат ба кишварҳои ҷаҳон ба миён омадааст. Муқовимат ба таҳдидҳои ҷинояткорӣ бе амалӣ намудани принциби ҳамкориҳои байналмилалӣ ба эътимоди баланд нисбат ба шарикон асосёфта, имконнопазир аст.

8. Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар натиҷаи амалӣ намудани сиёсати дурусти ҳуқуқии ҷиноятӣ сатҳи сифатии ҷинояткорӣ тағйир гардида, тамоюли беҳбудиро касб намудааст. Тибқи маълумоти расмӣ омӯри дар 5 соли охир дар умум ваъди ҷинояткорӣ мусбӣ арзёбӣ ёфта, он аз амалисозии самаранокӣ чораҳои аввалиндараҷаи Барнома оид ба мубориза бо ҷинояткорӣ ва пурзӯр намудани тартиботи ҳуқуқӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2000-2003 ва Барномаи давлатии мубориза бо ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2008-2015 ва самти асосии фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ шаҳодат медиҳад.

9. Омори расмӣ нишон медиҳад, ки ҳамаасола баъзе ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин кам гардида, он дар 5 соли охир раванди пасту баландшавиро доро мебошад ва камшавии умумии он дар соли 2018 аз ҳисоби ҷиноятҳо ба монанди савдои одамон, бандитизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, роҳзанӣ, қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ, ғоратгарӣ, қаллобӣ, муомилоти ғайриқонунии силоҳи оташфишон ва худсарона ишғол намудани замин ба амал омадааст. Ҳолати мазкур аз пурзӯр гардидани фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нисбати дигар намунаҳои ҷинояткорӣ шаҳодат медиҳад.

10. Дар 5 соли охир ҷиноятҳои одамқушӣ ва сӯиқасд ба он 496 (2016-98, 2017-108, 2018-86, 2019-97, 2020-107) адад, бо истифодаи силоҳ 335 (2016-140, 2017-60, 2018-55, 2019-38, 2020-42), қасдан расонидани зарари вазнин ба саломатӣ 657 (2016-115, 2017-132, 2018-149, 2019-126, 2020-135), таъовуз ба номуқ 224 (2016-49, 2017-53, 2018-42, 2019-46, 2020-34), савдои одамон 88 (2016-8, 2017-22, 2018-32, 2019-14, 2020-12), роҳзани 195 (2016-54, 2017-42, 2018-37, 2019-29, 2020-33), ғоратгарӣ 794 (2016-159, 2017-159, 2018-171, 2019-144, 2020-161), қаллобӣ 15052 (2016-3536, 2017-2677, 2018-3161, 2019-2812, 2020-2866), ғайриқонунӣ соҳиб шудан ва нигоҳ доштани силоҳ 405 (2016-172, 2017-84, 2018-77, 2019-28, 2020-44), авбоши 5919 (2016-1121, 2017-1231, 2018-1090, 2019-1152, 2020-1325 ва муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор 3336 (2016-820, 2017-738, 2018-668, 2019-508, 2020-602) адад ба қайд гирифта шудааст, ки қушодашавии онҳо аз 70,4 то 81,2 фоизро ташкил медиҳад.

11. Таҳлили ваъди ҷиноятҳо ва омилҳои иҷтимоии ба он таъсиркунанда, ки аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқ амалӣ карда шудаанд, нишон дод, ки дар соли 2019 баъзе ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин, ба монанди қушор ва сӯиқасд ба он 12,7 фоиз, таъовуз ба номуқ ва сӯиқасд ба он 9,3 фоиз, авбоши 5,6 фоиз, дуздӣ 8,2 фоиз, вайрон кардани қоидаҳои бехатарии ҳаракат ва истифодаи нақлиёт 1,7 фоиз афзоиш ёфтаанд.

12. Таҳлили ваъди ҷинояткорӣ дар ҷумҳурӣ дар 5 соли охир нишон дод, ки он тамоюли пасту баландшавӣ дошта, дар умум 111 187 ҷиноят (2016-21756, 2017-22018, 2018-21957, 2019-21996, 2020-23460) ба қайд гирифта шуда, қушодашавии онҳо бошад, беҳтар гардидааст. Аз ҷумла, фоизи қушодашавии ҷиноятҳо дар солҳои 2016-87,1 фоиз, 2017-83,3 фоиз, 2018-83,6 фоиз, 2019-85,7 фоиз, 2020-83 фоизро ташкил додааст.

13. Омӯзиш нишон дод, ки то 1 январи соли 2021 аз ҳисоби солҳои пеш 36944 (прокуратура-7075, прокуратураи ҳарбӣ-600, Вазорати қорҳои дохилӣ-26772, Кумитаи давлатии амнияти миллии-1375, Агентии назорати маводи нашъадор-855, Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсия-267) ҷиноят ноқушода боқӣ монда, ҳолати мазкур дар фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ камбудии қиддӣ арзёбӣ гардида, ҷиҳати амалишавии принциби ноғузирии ҷавобгарии ҷиноятӣ ва барқарор кардани адолати иҷтимоӣ таъсири манфии худро расонида, боварии шаҳрвандон аз ҷиноят зарардидаро ба фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ коста мегардонад.

14. Содиршавии ҷиноятҳои вазнин дар ин давра 25582 (2016-5356, 2017-5173, 2018-5158, 2019-4864, 2020-5031) ададро ташкил додааст. Ҳарчанд шумораи ҷиноятҳои дар ин давра кам гардида бошанд ҳам, вале мақомоти марбутаро зарур аст, ки ҷиҳати пешгирии намунаҳои онҳо тадбирҳои иловагӣ судманд андешанд.

15. Яке аз сабабҳои содир шудани ҷиноятҳо дар сатҳи зарурӣ амалӣ накардани қорҳои профилактикӣ дар байни аҳолии ҷумҳурӣ ба ҳисоб рафта, фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ асосан барои ба қайд гирифтани ҷиноятҳои содиргардида равона гардида, ҷиҳати пешгирии намунаҳои ҷинояткорӣ, аз ҷумла ҷиноятҳои вазнин тадбирҳои мақсаднок амалӣ карда намешаванд. Масалан, дар солҳои охир шомилшавии шаҳрвандони ҷумҳурӣ ба ҳизбу ташкилотҳои экстремистӣ террористӣ ба афзоиши ҷиноятҳои вазнин ва махсусан вазнин мусоидат намудааст.

16. Чунончи, дар ин давра 5098 (2016-1100, 2017-1053, 2018-765, 2019-1062, 2020-1118) ҷиноятҳои хусусияти экстремистӣ террористидошта содир гардидаанд, ки нисбат ба соли 2019 (2018-765) афзоиши онҳо ба мушоҳида мерасад.

17. Новобаста аз ин, ваъди бақайдгирии ҷиноятҳои шубҳадор буда, чуноне ки амалияи назорати прокурорӣ ва суҳбату вохӯриҳо бо аҳоли нишон медиҳад, қисми номуайни ҷиноятҳо бо ангезаҳои гуногун аз қайд пинҳон карда мешаванд.

18. Аз ҷониби кормандони мақомоти прокуратура дар ҷумҳурӣ дар ин давра 4882 (2016-1001, 2017-1042, 2018-945, 2019-932, 2020-962) ҷиноятҳои пинҳонгардида ошкор ва ба қайд гузошта шудаанд, ки аз ин бо 1580 адади он парвандаҳои ҷиноятӣ оғоз гардида, ба анҷоми тафтиши пешаки бо фикри айбдоркунӣ ба суд ирсол карда шудаанд.

19. Санҷишҳои нишон медиҳанд, ки яке аз омилҳои аз қайд пинҳон мوندани ҷиноятҳои ин безъитиноии кормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нисбати вазифаҳои хизматӣ бо мақсади беасос хуб нишон додани натиҷаҳои қорӣ мебошад.

20. Сабабҳои афзоиш ёфтани ҷиноятҳо аз дуруст ба роҳ монда нашудани қор бо шахсон пеш ҷиноят ва ҳуқуқвайронкунӣ содиркарда, ба таври дахлдор пешгирии қорда

шавудани ретсидиви чиноят, самаранок татбиқ нагардидани ҷазо, паст гардидани нақши меҳнати фоидаовари ҷамъиятӣ дар таъминоти моддӣ ва маънавии некуахлоқии шаҳрвандон, ба таври дахлдор ба роҳ монда шавудани тарғибот ҷиҳати баланд бардоштани маърифати ҳуқуқии шаҳрвандон ва ғаёлонокии онҳо шаходат медиҳад.

21. Таҳлили тамоюли вусъати вазъи чинояткорӣ нишон медиҳад, ки дар шароити муосир ба пешгирии ҳолати иҷтимоии чинояткорӣ, пеш аз ҳама ба омилҳои иқтисодӣ иҷтимоии ин зуҳурот ва ба маҷмӯи сабабҳои асосии содиршавии он бояд диққати асосӣ дод.

22. Омилҳои бӯҳронӣ дар иқтисодиёти давлат, баланд гардидани сатҳи бекорӣ, аз ҷумла дар деҳот, яке аз сабабҳои ру ба шахр овардани ҷавонони деҳот гардида, бинобар наёфтани ҷойи кор ва ҷойи муайяни зист минбаъд онҳо ба гурӯҳҳои чинояткор ҳамроҳ мегарданд.

23. Дар баробари ин, баъзе намудҳои чинояткорӣ барои ҷамъият хавфнок арзёбӣ гардида, минбаъд ба раванди муташаккилона табдил ёфта, барои доираи муайяни шахсон ҳамчун манбаи асосии зиндагӣ гардидааст. Чинояткорӣ муташаккилона дар самти муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, моддаҳои психотропӣ ва прекурсорҳои онҳо, муомилоти ғайриқонунии спирту маҳсулоти алкоғолий, тамоку, сӯзишворӣ ва ғайра пайдо гардидаанд.

24. Чорабиниҳои дар доираи Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи муқовимат ба коррупсия" ва Стратегияи муқовимат ба коррупсия дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2013-2020 амалигардида имкон доданд, ки мубориза бо коррупсия ҷоннок гардида, яке аз самтҳои ҳаррӯзаӣ ғаёлоияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ гардад. Тавре аз нишондиҳандаҳои оморӣ бармеояд, дар солҳои 2013-2019 аз тарафи Агентии назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон 12488 чиноят ба қайд гирифта шудааст, ки 9083 адади онро чиноятҳои коррупсионӣ, чиноятҳои иқтисодӣ хусусияти коррупсионидошта ва чиноятҳои ба андоз алоқамандбуда ташкил дода, он сол аз сол афзоиш ёфта, содиршавии онҳо дар соли 2019 нисбат ба соли 2013 ба миқдори 261 адад зиёд шудааст.

25. Тамоюли дигари чинояткорӣ дар 5 соли охир вусъатёбии ғайриқонунии маводи нашъадор дар Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад. Аз муомилоти ғайриқонунӣ ҳар сол миқдори калони маводи нашъаовар ёфта мусодира карда мешавад.

26. Тамоюли болоравии сатҳи муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ва истифодаи ғайритабии онҳо, зиёд шудани теъдоди гирифтормони вируси норасоии масунияти одам, аз ҷумла истеъмолкунандагони воситаҳои нашъадор ба солимии аҳолии амният ва иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсири манфӣ мерасонад.

27. Мушкилоти дигари иҷтимоӣ нашъамандӣ буда, паҳншавии он дар байни аҳолии ташвишвар боқӣ мемонад ва то 1 январи соли 2021 дар ҷумҳурӣ 5099 нафар беморони мубталои бемории нашъамандӣ ба қайд гирифта шудаанд, ки 110 нафарашонро занон ташкил медиҳанд.

28. Пешгирии нашъамандӣ вазиғаи асосии сиёсати давлатӣ дар соҳаи қоҳиши талабот ба маводи нашъадор буда, танҳо бо чораҳои мубориза бо истеҳсол, қочоқ ва муомилоти онҳо дар муқовимат ба паҳншавии нашъамандӣ ба муваффақиятҳои назаррас ноил гаштан ғайриммкон мебошад. Бинобар ин, бехтар намудани шароити пешгирии ва табобати шахсони мубталои нашъамандӣ талаботи замони муосир аст.

29. Бо мақсади ташкили низоми самаранокӣ муқовимат ба муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор ва пешгирии нашъамандӣ Стратегияи миллий оид ба назорати маводи нашъаовар дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030 амалӣ гардида истодааст.

30. Нооромиҳои дар давлатҳои Осиеи Марказӣ бамиёномадаи ба терроризм ва экстремизм алоқамандидошта ба амният хатари ҷиддӣ доранд. Таҳдиди ташкилоти байналмилалӣ чиноятӣ, ки экстремизми динӣ ва терроризмро ҳамчун силоҳ истифода бурда истодаанд, зиёд шуда истодааст.

31. Зуҳуроти терроризму экстремизм ба хатари бесобиқаи ҷаҳонӣ табдил ёфта, оқибатҳои фочеабору дарозмуддати ҷамъиятиву сиёсӣ ва маънавиро ба бор меорад.

32. Дар ҳоле, ки ҳамагӣ чанд сол пеш созмонҳои террористӣ танҳо нақшаи ноором кардани вазъият, таъсир расонидан ба тасмимгирии мақомоти давлатӣ ва ҳадди аксар тасарруфи қудратро дар кишварҳои алоҳида доштанд, имрӯз онҳо ниҳати бунёди империяҳои бузург ва аз байн бурдани низоми дунявиро дар қисматҳои бузурги олам доранд.

33. Яке аз масъалаҳои муҳим, ки ба таъмин риояи ҳуқуқи инсон равона гардидааст, пешгирии ва муқовимат ба савдои одамон ва расонидани кумак ба қурбониёни савдои одамон ба шумор меравад.

34. Чинояти савдои одамон ба ҷамъият хавфи махсус дошта, ба қиддан поймол кардани ҳуқуқи озодиҳои инсон ва шаҳрванд равона шуда, дорои ҷузъҳои таҳдид нисбат ба амнияти миллий ва таҳриби суботу устувориҳои вазъи иҷтимоӣ иқтисодӣ давлат мебошад.

35. Қонунгузорӣ амалкунанда савдои одамон ва истисмори онҳоро бо таҳдиди татбиқи ҷазои чиноятӣ манъ карда, ин кирдорҳоро чиноят ёзтироф намууда бошад ҳам, шахсони алоҳида то ҳол ба содир кардани ин амалҳои чинояткорона ва нагавар даст мезананд.

36. Яке аз чиноятҳои, ки дар шароити муосир афзоиш дорад, ин дузди буда, дар давраи таҳлилӣ аз ҷониби мақомоти ҳифзи ҳуқуқи кишвар 26996 (2016-5064, 2017-5311, 2018-5078, 2019-5346, 2020-6197) адад ба қайд гирифта шудааст, ки кушодашавии онҳо аз 78,5 то 87,8 фоизро ташкил медиҳад.

37. Дар баробари ин миқдори зиёди содиршавии ҳарсолаи он нисбат ба дигар намуди чиноятҳои ташвишвар боқӣ монда, он 24,2 фоиз миқдори умумии чиноятҳои дар 5 соли охир ба қайд гирифташударо ташкил медиҳад.

38. Таҳлил нишон медиҳад, ки сабабҳои асосии содиршавии чиноятҳои дуздӣ молу мулки ғайр ба шароити иқтисодиву зисти зиндагонии шаҳрвандон алоқамандии зич дошта, шахсони алоҳидаро ба содиркунии дузди маҷбур сохтааст.

39. Сабаби дигаре, ки шаҳрвандонро ба содиркунии чиноят ҳидоят менамояд паҳн шудани майзадагӣ ва нашъамандӣ дар байни ҷавонон аст, ки онҳоро барои ба даст овардани маводи нашъаовар ба дузди оварда мерасонад. Ҳамзамон, дигар омилҳои дуздӣ молу мулки ғайр ҷой доштани бекорӣ дар байни ҷавонон ва ба корҳои фоиданокӣ ҷамъиятӣ машғул набудани онҳо мебошад.

40. Самти дигаре, ки имрӯзҳо ҷомеаро ба ташвиш овардааст зиёдшавии чинояткорӣ дар байни нобилигон ба шумор меравад. Таҳлили вазъи чинояткорӣ дар байни нобилигону наврасон нишон дод, ки аз ҷониби онҳо асосан содиршавии чиноятҳои дузди, авбошӣ ва ғоратгарӣ зиёдтар ба қайд гирифта шудааст. Чунончӣ, чиноятҳои аз ҷониби нобилигон ё бо иштироки онҳо содиршуда 3917 (2016-693, 2017-690, 2018-907, 2019-873, 2020-754) ададро ташкил медиҳанд.

41. Сабабҳои асосии сар задани ин қабил чиноятҳо, ки имрӯз сокинони ҷумҳуриро ба ташвиш овардааст, ба як қатор омилҳои айнӣ (объективӣ) ва зехнӣ (субъективӣ) асос ёфтааст.

42. Раванди ҷаҳонишавӣ дар қатори ҷанбаҳои мусбии худ аз паёмдарҳои манфӣ низ холи набуда, воридшавии фарҳанги бегона, ташвиқи фаҳшу зӯроварӣ, бераҳмӣ бетафовутӣ, худқоҳӣ ва баргарӣ ҷустан бар дигарон, ки тавассути филмҳои синамои хорҷӣ, лаҳши ҷараёни мусобиқоти варзишӣ оид ба набардҳои тан ба тан ва ҳар гуна бозиҳои дигари компютерӣ ба ҳаёти мо дохил мешаванд, маҷбураи ҳанӯз ташаккулнаёфтаи ҷавонону наврасонро фосид менамоянд.

43. Дар аксари ҳолатҳо маъмурияти муассисаҳои таълимӣ, роҳбарони синфҳо ва омӯзгорон дар бораи хонандагони моил ба содиркунии ҳуқуқвайронкунӣ ва ё чиноят, онҳое, ки мунтазам низоми таълиму тарбияро вайрон намууда, нисбат ба атрофиён дағалона муносибат мекунанд, маълумоти зарурӣ дошта бошанд ҳам, барои пешгирии кардани ин амалҳои номатлуб чораандешӣ накарда, барои хабар додан ба мақомоти корҳои дохилӣ ва комиссияҳо оид ба ҳуқуқи қўдаки мақомоти иҷроияи ҳокимияти давлатӣ тибқи қонунҳои амалкунандаи ҷумҳурӣ барои ба ҷавобгарӣ кашидани падару модарони онҳо, инчунин ба роҳ мондани дигар воситаҳои таълиму тарбия тadbирҳои дахлдор намеандешанд.

44. Мутаассифона, дар самти пешгирии ин зуҳуроти номатлуб нақши мақомоти ваколатдори давлатӣ кам ба назар расида, ҳамкориҳои раёсати огоҳонӣ ва пешгирии ҳуқуқвайронкунии нобилигону ҷавонони Вазорати корҳои дохилӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон ва роҳбарияти муассисаҳои таълимӣ оид ба пешбурди корҳои фардӣ бо наврасони душвортарбия ва чорабиниҳои профилактикӣ бо гурӯҳҳои ташаккулёфтаи ба ҳуқуқвайронкунӣ моил суғ ба роҳ монда шуда, нақшаҳои чинояткоронаи онҳо сари вақт ошкор ва пешгирӣ карда намешаванд.

45. Таҳлилҳои солҳои охир нишон медиҳанд, ки нақши ғаёлои аҳолии дар мубориза бо ҳуқуқвайронкунии якбора паст гардида, амалан алоқаҳои бисёртарафаи мавҷудаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва кормандони ӯ бо аҳолии аз байн рафта истодааст. Вобаста ба ин, ғаёлоияти мақомоти давлатӣ, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ дар таъмини пешгирии иҷтимоии ҳуқуқвайронкунии ба таври мушаххас набуда, аз рӯи нақшаи муайян амалӣ нашуда истодааст.

46. Сатҳи чинояткорӣ ретсидивӣ ташвишвар буда, дар давоми 5 соли охир аз ҷониби шахсони пеш чиноят содиркарда 5694 (2016-1584, 2017-1411, 2018-966, 2019-846, 2020-887) чиноят содир гардидааст.

47. Навобаста аз ин ҷой доштани ин чиноятҳои мақомоти корҳои дохилӣ дар гузаронидани корҳои фардӣ-профилактикӣ бо шахсони доғи судӣ дошта, паст намудани сатҳи чинояткорӣ ва бо кор таъмин намудани соҳиби касб гардонидани шахсоне, ки доғи судӣ доранд ва дигар гурӯҳҳои осебапазирӣ ҷамъиятӣ, дар мунтақаҳои ғаёлоияти хизматӣ бо идораҳои шуғли аҳолии ҷумҳурӣ ва дигар вазорату идораҳои дахлдор ҳамкориро дуруст ба роҳ намондааст.

48. Мавриди зикр аст, ки аз як тараф агар сабаби зиёд ба қайд гирифта шудани чиноятҳо натиҷаи пурзӯр гардидани назорат дар мавриди муайянкунӣ ва ба қайд гирифтани чиноятҳо ва бехтар гардидани кори мақомоти ҳифзи ҳуқуқ дар ҷумҳурӣ бошад, аз тарафи дигар ин таъсири бӯҳрони иқтисодӣ, шароити иқтисодиву зисти зиндагонии шаҳрвандон, паҳн шудани майзадагӣ ва нашъамандӣ, инчунин ҷой доштани бекорӣ дар байни ҷавонон ва ба корҳои фоиданокӣ ҷамъиятӣ машғул набудани онҳо ва аз ҳама муҳимаш дуруст ба роҳ монда шавудани нақшаи пешгирии чиноятҳо дар байни аҳолии мебошад.

49. Барои роҳандозӣ намудани муборизаи самаранок бо чинояткорӣ маҷмӯи чораҳо, ки аз таҳким, тақмили сохтор ва ғаёлоияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҳамроҳангосии кўшишҳои ҳамаи мақомоти давлатӣ, маҳаллии давлатӣ ва маъмури иборат буда, ба ташкил додани низоми боэътимоди таъмини қонуният ва тартиботи ҳуқуқӣ равона гардидаанд, бояд амалӣ намуд. 50. Бо мақсади таҳкими мубориза бар зидди чиноятҳои хавфнокӣ муосиртерроризм, экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, савдои одамон, коррупсия, дигар чинояткорӣ муташаккилона ва фаромилӣ зарур аст, ки мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ҳамкориро бо мақомоти марбутии дигар кишварҳо таҳким бахшад. Ҷиҳати софдилона иҷро намудани вазифаҳои хизматӣ қормандони мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ бояд дорои таҳсилоти зарурии касбӣ, сифатҳои қордонӣ ташкилотчиӣ, ҳисси баланди ватандорӣ ифтихори миллий буда, талаботи қонунҳо ва оинномаҳои хизматии худро бечунучаро риоя намоянд.

4. НАТИҶАҲОИ ПЕШБИНИШАВАНДА АЗ АМАЛИСОЗИИ БАРНОМА

51. Чидду ҷаҳди ҷомеа ва давлат бояд ба эҷоди низоми самарабахш пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, муқовимат бар зидди онҳо нигаронида шуда бошад.
52. Такмил додани заминаи ҳуқуқӣ, таҳкими сохтор ва фаъолияти мақомоти ҳифзи ҳуқуқ, ҷалби дигар сохторҳои давлатӣ дар пешгирӣ ва қатъ кардани кирдори зиддиҳуқуқӣ вазифаҳои афзалиятноки пурзӯр намудани нақши давлат ҳамчун кафили таъмини амният мебошад.
53. Давлат ва ҷамъият ҷиҳати пешгирии тамоюлҳои номусоиди ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ихтиёрдорӣ имкониятҳои зина ба зина паст намудани шиддати онҳо ва сабук гардонидани оқибатҳои онҳо тадбирҳо меандешад.
54. Дар мавриди таҳия ва татбиқи чораҳои самарабахш мубориза бо ҷинояткорӣ дар шароити ҳозира бояд дар назар дошта шавад, ки ҷинояткорӣ аз маҷмӯи омилҳои иборат мебошад, ки он аз як тараф бо раванди иҷтимоӣ сиёсӣ ва зухуроти ба тамоми ҷомеаи ҷаҳонӣ хос иборат буда, аз ҷониби дигар он раванду зухуроти махсусе, ки дар давраи ҳозираи рушд ба Ҷумҳурии Тоҷикистон мутааллиқ мебошад (таҳдиди ҷиноятҳои хавфноки муосир - терроризм, экстремизм, муомилоти ғайриқонунии воситаҳои нашъадор, хариду фурӯши одамон, коррупсия, дигар ҷинояткориҳои муташаккилона ва фаромиллӣ, сатҳи пасти маданияти ҳуқуқии шаҳрвандон, муҳочират, беназоратӣ, низоъҳои иҷтимоӣ иқтисодӣ ҳангоми мутобиқшавии аҳоли ба шароити нави гуногуни иқтисодиёт ва ғайра).
55. Натиҷаи амалӣ гардидани Барнома бо пастшавии миқдори нишондодҳо ва роҳ надодан ба тағйироти манфии сохтори ҷинояткорӣ, коҳиш ёфтани зарари иҷтимоӣ он, аз ҷумла фавти шаҳрвандон аз таҷовузи ҷиноят, бехтар шудани вазъи қонуният, тартиботи ҳуқуқӣ ва амнияти миллӣ муайян карда мешавад.
56. Паст намудани сатҳ ва тағйироти мусбӣи низоми ҷинояткорӣ дар мамлакат тавассути такмил додани фаъолияти сохтори давлатӣ ва ҷамъиятӣ оид ба огоҳкунии кирдори зиддиҳуқуқӣ, пешгирии ҷинояткорӣ ва ҳуқуқвайронкунӣ, ҳамчунин бартараф намудани оқибатҳои манфии онҳо.
57. Ҷорӣ намудани навоарӣ, бо истифода аз дастовардҳо дар соҳаи илм ва технологияи ҳозиразамон, татбиқи нави чораҳои пешгирикунанда дар самти муқовимат бо ҷинояткорӣ ва таҷрибаи пешқадам дар соҳаи муқобилият бар зидди кирдори ғайриҳуқуқӣ.
58. Ҳимоя намудани ҳуқуқ ва озодиҳои шаҳрвандон, таъмини манфиатҳои ҷамъиятӣ ва давлатӣ аз сӯиқасдҳои ҷиноятӣ.
59. Тақвият додани ҳамкории мақомоти ҳифзи ҳуқуқ бо ташкилотҳои байналмилалӣ, ки муқовимат бо ҷинояткориро амалӣ менамоянд. 60. Тадбирҳои пешбиниамудаи Барнома бояд бо маблағ, захираҳои моддӣи техникаӣ, кадрҳо, таҳлили пешгӯӣҳо таъмин карда шаванд.

Замимаи 2
ба қарори Ҳукумати
Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 30 июни соли 2021, №265

Нақшаи чорабиниҳо вобаста ба амалӣ намудани Барномаи давлатии муқовимат ба ҷинояткорӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2021-2030

[Накша](#)